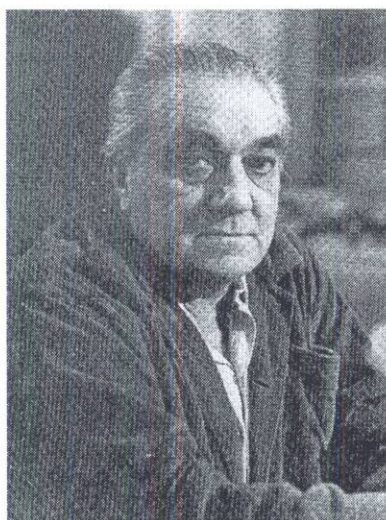

Seminář UIFS FIT VUT pořádá

PRAVÉ POLEDNE POESIE

Vladimír Holan

Recituje: Alexander Meduna

Doprovází: Radek Burget

Místo: *Sklep*, FIT VUT, Božetěchova 2, Brno

Čas: 6. 12. 2004 12.00 – 12.30 hod.

Poznámka: Prosíme o včasný příchod. Nerušte poesii pozdním příchodem.

neutrality, meditation
30 sek

ZMRTVÝCHVSTÁNÍ

Stanislavu Zedníčkovi

Že po tomto životě zde mělo by nás jednou vzbudit
úděsné ječení trub a polnic?
Odpusť, Bože, ale utěšuju se,
že počátek a vzkříšení všech nás nebožtíků
bude ohlášen tím, že prostě zakokrhá kohout...

To potom zůstaneme ještě chvíli ležet...
První, kdo vstane,
bude maminka... Uslyšíme ji,
jak tichounce rozdělává oheň,
jak tichounce staví na plotnu vodu
a útulně bere z almárky kávový mlýnek.
Budeme zase doma.

/BOLEST/

těměř veselé ale
ne rychle

30 ~~20~~ sek

2 BOROVICE

Jak je krás
na kopci tv
které jsi dr
Pod jejím š
a přemítáš,
Pod jejím š
Jako bys d
a měl teď r
aby rostlo s

Co byl tvůj
A osud tvůj
a tys při tor

/BOLEST/

Věděl, že má ji
cesta, velmi pu
kvetoucími str
Rázem nastalo
a potměněly oi
vnitřní detaily,
duše zavedla v
světlo...

LEMURIA

120 minut,
MILUJ...

pešně
rytmicky

Nerovnost země a tedy i nerovnost lidí
jen na kolenou ucítíš.
Miluj však obě a věru jen tím spíš,
že není lásek, že je jen jedna láska,
tak jako všechny kříže jsou jen jeden kříž.

Božeh, neutrálně,
meditativně 3

MOTTO

Mně lidstvo bylo nic ...
Já žil jsem pro člověka
a jeho drama,
a to zrovna tam,
kde dvojí bytost čeká
a je sama ...

/SBOHEM?/

*A zatímco někdo na ulici zpíval
zmámený vínem
(a tedy v světě jiném)
„Takto se vlna tříští
o přítomné kameny
a o svoji vlnu příští . . .“*

. . . řekla:

„Kdepak, vy máte strach, vědoucí strach,
jenomže nanicovatý, protože je ve vás
vysílač bez jeho přijímače. Nikdo to nebere!“

Řekl jsem: „A víte, že v dávnověku
žil otrok zvaný Ofélius?“ Řekla:

„Ale vždyť *já byla* princova otrokyně, *jeho*
otrokyně, kterou někdy také bil!“

Vtom někdo zazvonil a já jsem řekl
hodně v rozpacích: „To je od plynu,
už tu byl několikrát, chce peníze . . .“

„A máte?“ zeptala se, a aniž
čekala na odpověď, sáhla do kabelky
a kladla na stůl mušle, lastury a škeble . . .

(Srpen 1972)

Tlumočit znamená porozumět a dát porozumět. Ale co znamená „porozumět“ básni? Vystupovalo z ní svůdně několik jakoby soběstačných celků — svůdně proto, že byly srozumitelné dítěti. Byla tu místa méně schůdná, ale při denních procházkách si v nich vyšlapaly své kamzičí chodníčky i vzdálenější asociace. A tak, kde jsem nerozuměl, začínal jsem alespoň chápat. A začal jsem si uvědomovat, že například „atonální harmonie“ nebo „zpětná račí forma“ nejsou jen pojmy z teorie moderní hudby, které do Noci s Hamletem nahodile zabloudily, ale že atonalita jako rozbití ustálených souzvuků, že zvrát račí formy jako ustavičné obrácení základního tvaru naruby, že příkrý kontrast nebo sama uvolněná variabilita rytmů jako kompoziční prvky, které spoluvytvářejí ústrojenství také této básně, a že snad i proto, i když nejen proto, zní Holanova báseň mezi ostatními jako *musica nova* . . .

RADOVAN LUKAVSKÝ, 1967

ne že by mu záleželo,
zda křivý krk Alexandra Velikého
narovnal něco v dějinách —
ne, ne, ale já stále vidím jeho škleb
nad lidmi, kterým je-li něco tajemstvím,
je jim i prázdnotou, do které
házejí celou svou vymiškovanou zuřivost ...

4

Už ten, kdo dává, je ještě lakomý ...
A přece nevěříme a stále na něco čekáme,
a je možné, že lidé stále na něco čekají
jen proto, že nevěří ... Jsou osvíceni,
ale nevyzařují ... Jsou chudokrevní,
ale jako by bez vylití krve nebylo nic,
jsou už zavrženi, ale stále ještě nevyobcováni,
jsou zvědaví, a přece stále ještě nenašli zrcadlo,
v němž se Helena-Helena
prohlížela zespodu-zespodu,
ba jsou tak hluší, že by rádi slyšeli
hlas Pána Krista na gramofonové desce ...

A přece zatím všechno, všechno zde
je zázračné jen jednou:
jen jednou krev Ábelova,
která měla zničit všechny války,

neutrálně
do ztracení
30 sek.

jen jednou neopakovatelnost a nevědomí dětství,
jen jednou mladost a jen jednou zpěv,
jen jednou láska a současně být ztracen,
jen jednou všechno proti dědičnosti a zvyku,
jen jednou rozvázání smluvených uzlů, a tedy osvobození,
a jen jednou tedy podstata umění,
jen jednou všechno proti žaláři,
ledaže by sám Bůh chtěl na této zemi
vystavět si dům ...

I kdyby nebylo Boha, i kdyby nebylo lidské duše,
 i kdyby duše byla, ale byla smrtelná,
 i kdyby nebylo zmrtvýchvstání,
 i kdyby nebylo pak už nic, opravdu nic,
 moje, stejně jako tvoje účast na takové komedii
 byla by zas jen soucitem, soucitem s žitím,
 které je jenom dech a žízeň a hlad
 a páření a nemoc a bolest . . .

Kdysi, kráčeje kvetoucím vřesovištěm,
 zaslechl jsem dětskou otázku *proč?*
 a nemohl jsem odpovědět.

A nemohl bych odpovědět po tolika letech ani dnes
 při středním reliéfu lůny,
 neboť dětem nestačí odpověď a dospělým otázka.

ze ztracena
 přibavit
 smutně
 30 sek

Když mne důvěřivě přijímá mé dětství,
 dávám se do zpěvu.

Když pomyslím na trnovou korunu Pána Krista,
 zmlkám úděsem.

Když pohlédnu na trnitý keř a vidím v něm ptačí hnízdo,
 začínám naslouchat.

Ale když poznávám člověka,
 dávám se znovu do nářku . . .

Nárek a zpěv, a báseň a hudba . . .

Představ si někoho,
 kdo už dávno hledá svého přítele
 a dozví se, že leží v té a té nemocnici . . .

Co udělá? Vezme s sebou hrst nejmilejších dárků
 a pospíší si ho navštívit . . .

Ale když zjistí, že jde o omyl
 a že jeho přítel je nadále nezvěstný,
 zeptá se prvního chorého, kterého potká
 na chodbě špitálu, zda neví o někom,
 jehož nikdo nenavštěvuje . . .

bolestně až vztekle,
 30 sek.

smutně
PROBUZEN ... simulovat dýchání 6
20 sek

Probuzen ťukáním na okno,
šel jsem se podívat, kdo tam je.
Ale jenom noc a vrba a vyschlá studna
a před rukama konec skla
ukázaly se tiše a prostě.

Když jsem si však chtěl potom zas lehnout,
viděl jsem v pleskavých pokrývkách
spáče: bylo to moje šílenství.

/BOLEST/

bolestně, šíleně
30 sek

za třípytu
činili zadost

lezl dovnitř po čtyřech.

který zvláště svým chrochtáním
tovo

čelivých obrysů toho,

do prázdna...

spatřil valit se z vrátek
elek (hajný si v chvatu
ký chlupem navrch!) —

rovna možná
rabíni báji,
pro hajného

1 osudu, osudu,
oznamenal současně

1 to můj přítel...
. Dodnes vidím,

Martin z Orle, řečený Suchoruký

Dodnes vidím

jak v jeho předvečer všichni vesničané
upravovali narychlo hroby svých milých
jen proto, aby je zejtra nikdo nepomluvil,
jakože zase před Dušičkami
odhodí shnilé věnce z hrobů jim drahých
na nejbližší hroby jim lhostejné^{ých}

(1951)

Vstěle ale tiše

zo seke

~~zapomněli, a ona jej dnes našla,
vzpomínajíc, že žabka na maličku
zaděru měla, ano, jenom malou...~~

Světlo s bolestí v kříži shýbá vzduch...
Říc' mohlo by se, že též vítr shýbá,
zatímco pták, skryt kdesi ve travíčce,
dává se hledat stromem... Tak i my
zkrušení padáme zde na kolena,
aby nás našel Bůh... A dokud, Pane,
nás nenajdeš, my se stařenkou onou
slépějku dětskou, zanechanou v písku,
budeme líbat...

(1955)

mutně
30. 8. 22

ká
jako by jedla noty cvrčků,
všimavých,
velikost své lásky
vidět jenom slzami...

nat
. Ale sehnali jej
iblí...
o, že jim prší na svatbu.
, za kterou ras
koně s očima slepeje
zemským klíčem
nutno do nich švihat,
sta šla potom
ějí roklí, která
záhyb... Ale ještě než
se srdce zvonu...
oba byli sezdání násilím...
souzeno, to...

který se teprv nezná ve vášni,
out,
oříliš neodpovědný,

melancholicko, do
Attacena, 230 sek

aby se hned při prvním zklamání nevymlouval
na osud, náhodu, rezignaci, apatii...

To potom smíchu, radosti, strasti a písní —
kdeže jste?... Jestliže zrovna na Velký pátek
lidé věří, že se otvírají poklady a duchové suší peníze,
v devátý den jak devět kamenů je zoufalství...
V takový den (a může s dopuštěním trvat roky)
i čas, který se kdysi skrýl do tehdy psané básně,
chce už teď, už teď její smrt
a básník nemá, co by oko sneslo...

A zrovna tehdy bližní dopouštějí, aby zrovna jej
zatahly vši do koňského dolíku... I vítr utich...

Smiluješ se, Bože, nad ním Ty,
aby vytrval a nevezal si život?

(1951-1952)

vehrät
20 sek ticha
pak ~~20 sek~~ tme